ތާރީޚް: 15 ޖެނުއަރީ 2014
001-2014 | DP | TM-DGK
ދެކޭގޮތުގެ ކަރުދާސް
ލޯކަލް ކަ އުންސި ލް އި ން ތިޚާބު
1. ތައާރަފް
ދިވެހި ދައުލަތުގެ އެންމެހާ ބާރުތައް ފެށިގެން އަންނަނީ ރައްޔިތުންގެ 3. އި ން ތިޚާބު ގައި ހުރި ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ މައި ގަނޑު މައްސަ ލަތައް
ކިބައިންކަމާއި އެބާރުތައް ދެމިއޮންނާނީވެސް ރައްޔިތުންގެ ކިބައިގައިކަމަށް
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާއިރު، އެބާރުތައް ރައްޔިތުންގެ 3.1. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ގައިޑްލައިން ހިނގުން
ކިބައިގައި ދެމިއޮތުމަށް އެންމެ މުހިންމު އެއް އަސާސަކީ ރައްޔިތުންގެ
މަންދޫބުން އިންތިޚާބު ކުރުމުގެ ބާރު ރައްޔިތުންގެ ކިބައިގައި އޮތުމެވެ. 7 އޮކްޓޯބަރ 2013 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ރިޔާސީ އިންތިޚާބާ ގުޅިގެން
ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން ބަސްބުނާނޭ ރައްޔިތުން ޚިޔާރުކުރާ މަންދޫބުންތަކެއް ނެރުނު 16 ނުކުތާގެ ގައިޑްލައިނަކީ ރާއްޖޭގައި ބޭއްވޭ އެންމެހާ އިންތިޚާބުތަކަށް
މުޖުތަމަޢު އަދި ރަށު ފެންވަރުގައި ތަމްސީލްކުރާގޮތައް ހަމަޖެހިގެން ދިޔުމަކީ ހިނގާނެ ގައިޑްލައިނެއްކަމަށް އެ ކޯޓުން ވަނީ ކަ ނޑައަޅާފައެވެ. އެހެން
ޑިމޮކްރަޓިކް ނިޒާމް ހަރުދަނާކުރުމަށް އެޅިގެންދިޔަ ފިޔަވަޅެކެވެ. ނަމަވެސް، މި ގައިޑްލައިނަކީ ލޯކަލް ނުވަތަ އެނޫންވެސް އިންތިޚާބެއްގައި
އަމަލުކުރުމަށް ގާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރުލިބިގެންވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން
ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބާއި ކުރިމަތި ވެފައިވާއިރު މި ކަރުދާސް ހަދާފައިވާ އިންތިޚާބީ ގާނޫނީ އޮނިގަ ނޑުތަކަށް ފަންނީ ގޮތުން ޖުމްލަކޮށް
އާންމު ކުރުމުގެ މަގްސަދަކީ، އިންތިޚާބީ އޮނިގަޑުގައި ހުރި މައިގަ ނޑު ކުރިއެރުމެއް ގެނެސްދީފައިވާ ގައިޑްލައިނެއް ނޫންކަމަށް މި ޖަމްޢިއްޔާ ދެކެމެވެ.
ނިޒާމީ އުނި ކަންތަކާއި މައްސަލަތައް ރައްޔިތުންނާއި ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ
ސަމާލުކަމަށް ގެނެސް އެމައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށް ބާރު އެޅުމެވެ. ފަންނީ ކަންކަމަށް އިތުރު ކުރިއެރުމެއް ނުލިބޭއިރު، މި ގައިޑްލައިނުގެ
ސަބަބުން، އިންތިޚާބީ ގާނޫނީ އިޖުރާޢަތްތަކާއި، ޝަރުއީ ނިޒާމާއި، އަދި،
2. ލޯކަލް ކަ އުންސި ލް އި ން ތިޚާބް ގެ މުހި ންމުކަން އިންތިޚާބީ ޝަކުވާ ބެލުމުގެ ނިޒާމް ބޭނުންކޮށްގެން ފަރުވާ ހޯދުމުގެ ބަދަލުގައި،
އިންތިޚާބުތަކަށް ހުރަސް އެޅުމުގެ ފުރުސަތުވަނީ ވަކިވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށާއި
ޑިމޮކްރަސީގެ އެންމެ މުހިންމު އެއް އަސާސްއަކީ ރައްޔިތުން ޚިޔާރުކުރާ ކެންޑިޑޭޓުންނަށާއި އެހެން ފަރަތްތަކަށް ފަހިވެފައެވެ. ހަމަ އެހެންމެ،
ބަޔަކު ރައްޔިތުންނާއެކު، ރައްޔިތުންގެ ތަޞައްވުރު ހާސިލް ކުރުމުގެ ފުރުސަތު މިނިވަންކަމާއި ނުފޫޒުން އެއްކިބާވެ، އިންތިޚާބުތައް ބޭއްވުމަށް އިލެކްޝަންސް
އޮތުމެވެ. ލާމަރުކަޒުކުރުމުގެ ނިޒާމަކީ ދައުލަތުގެ އޮނިގަ ނޑުގެ ތެރެއިން ކޮމިޝަނަށް އޮންނަ ދާއިރާވެސް ހަނިވެފައިވާކަމަށް މި ޖަމްޢިއްޔާއިން ދެކެމެވެ.
މުޖުތަމަޢާއި ރަށު ފެންވަރުގައި ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް އެރަށެއްގެ
ނުވަތަ މުޖުތަމަޢެއްގެ ތަރައްގީގެ ކަންކަން ބައްޓަން ކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދޭ ހުށަ ހެޅުން
ނިޒާމެކެވެ.
އިންތިޚާބުތައް ބޭއްވުމުގެ ގާނޫނުތަކާއި، ގަވާއިދުތަކާއި، އިޖުރާޢަތްތައް
މުޖުތަމަޢުގެ ނުވަތަ ރަށު ފެންވަރުގައި ރައްޔިތުންގެ ކަންކަން އަމިއްލައަށް ހެދުމަކީ ފަންނީ ކަންކަން އެކުލެވޭ ކަމަކަށްވާތީއާއި، އިންތިޚާބުތަކަކީ ސީދާ
ނިންމުމަށް ހުޅުވޭ ދޮރަކީ ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމެވެ. ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމަކީ ގައުމަށް ރައްޔިތުންނާ ގުޅުން ހުންނަ ކަންކަމަށްވާތީއާއި، އަދި ޑިމޮކްރެސީގެ މުޅި
އެހާމެ މުހިންމު ނިޒާމަކަށް ވީހިނދު، އެނިޒާމް ހަރުދަނާކޮށް ބައްޓަން ކުރެވޭނީ ނިޒާމު އެ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާވެފައިވާ ކަންކަމަށް ވާތީއާއި، ގާނޫނުތަކަށް
ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ނިޒާމްވެސް ހަރުދަނާ ކުރެވިގެންނެވެ. އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އިސްލާހު ގެނައުމާއި، އާ ގާނޫނުތައް ހެދުމުގެ ބާރު
ދެކޭގޮތުގެ ކަރުދާސް | ލޯކަލް ކައުންސިލް އިންތިޚާބް www.transparency.mv

ލިބިދީފައިވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށްކަމަށްވާތީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ ހާމަކަން ކުރިއަރުވައި، ރިޝްވަތާއި ވޯޓު ގަތުމާއި ދައުލަތުގެ ވަސީލަތްތައް
16 ނުގުތާގެ ގައިޑްލައިން މިހާރުން މިހާރަށް މުރާޖިޢާކޮށް، އިންތިޚާބީ ކޭމްޕޭންކުރުމަށް ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ގާނޫނީ
ގާނޫނީ އޮނިގަ ނޑަށް ރުޖޫޢަވުން. މި ގައިޑްލައިންނުން ހާސިލުކުރަން އޮނިގަ ނޑަށް އިސްލާހުތަކެއް ގެންނަން ޖެހެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ފަދަ
ބޭނުންވާ ލަ ނޑުދަ ނޑިތައް މި ހާރުގެ ގާނޫނީ އޮނިގަ ނޑުން ހާސިލުނުވާނަމަ، މައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުމުގެ މައިގަ ނޑު އެއް ސަބަބަކީ
ގާނޫނީ އޮނިގަ ނޑުގެ ތެރެއިން އެ މަގުސަދުތައް ހާސިލުކުރުމަށް ގާނޫނުތައް ކަމާބެހޭ މުޢައްސަސާތަކުން ގުޅިގެން އެއް އަމާޒަކަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ
އިސްލާހުކުރުން. އެއްބާރުލުމާއި ވިލަރެސް ކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް ނެތުމުވެ.
3.3. ދިރިއުޅެމުން ގެންދާ ދާއިރާއަށް ވޯޓް ނުދެވުމުގެ ސަބަބުން މާނަވީ ހުށަ ހެޅުން
މަންދޫބުން ނެތުން
އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނާއި ފުލުހުންނާއި އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނީ އޮނިގަ ނޑު މިހާރު އެކުލެވިފައިވާ ގޮތުން، މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިން ކޮމިޝަނާއި ޕްރޮސެކިއުޓާރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް،
އެދާއިރާއެއްގައި ވޯޓްލުމުގެ ހައްޤު ލިބިދީފައިވަނީ ހަމައެކަނި އެދާއިރާއެއްގައި މިހާރަށްވުރެ ގުޅިގެން އިންތިޚާބީ މައްސަލަތައް ބަލައި ފިޔަވަޅުއެޅޭނެ
ރަޖިސްޓްރީވެފައިވާ ރަށްވެހިންނަށެވެ. މިއާ ޚިލާފަށް، އެ މީހަކު ދިރިއުޅެމުން އޮނިގަ ނޑެއް ގާއިމުކުރުން. މިކަމުގައި ގާނޫނީ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމާއި،
ގެންދާ ދާއިރާ ނުވަތަ ޚިދުމަތްހޯދަމުންގެންދާ ދާއިރާގައި ރަށްވެހިކަމުގެ ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުމުގައި ކުރަން ޖެހޭ ކަންކަމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރަޖިސްޓްރީވެފައި ނެތްނަމަ އެދާއިރާގެ އިންތިޚާބްގައި ވޯޓް ދިނުމުގެ އިސްނެގުން.
ހައްޤު ލިބިދީފައެއްނުވެއެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން މާލެއާއި އެނޫންވެސް
އެހެން ރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅުން ބިނާވެފައިވާ، ވޯޓުލުމުގެ ހައްގުލިބިފައިވާ 3.4. ވޯޓުގެ ސިއްރުކަން ޔަގީންނުވުން
ގާތްގަ ނޑަކަށް ތިންބައިކުޅަ އެއްބައި ރައްޔިތުންނަށް ވަނީ މާނަވީގޮތެއްގައި
ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ތަމްސީލުކުރާނެ މަންދޫބުންތަކުން މަހުރޫމްވެފައެވެ. އުމުރުން 18 އަހަރުންމަތީ ކޮންމެ ދިވެހި ރައްޔިތަކަށްމެ އިންތިހާބުތަކުގައި
މިއީ ލާމަރުކަޒުކުރުމާއި ރައްޔިތުންނަށް ގާތުން ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ވޯޓުދިނުމުގެ ހައްޤު ލިބިދޭކަމާއި އަދި މިވޯޓުތަކަކީ ސިއްރު ވޯޓްތަކަކަށް
މަފްހޫމާއި ޚިލާފުކަމެކެވެ. ވާންވާނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު ހިނގަމުންދާ ގާނޫނު އަސާސީގެ
26 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އިންތިޚާބުތަކުގައި ރައްޔިތުންނަށް
އެދާއިރާއަށް ނިސްބަތްވާ ރަށްވެހިންނެކޭ އެއްފަދައިން، އެދާއިރާއެއްގެ ސިއްރުވޯޓެއް ލުމަކީ އަސާސީ ހައްގަކަށްވީހިނދު، ރިޔާސީ އިންތިހާބު
ރަށްވެހިންގެ ރަޖިސްޓްރީގައި ނެތްނަމަވެސް، އެތަނެއްގައި ދިރިއުޅުން ފިޔަވާ ދެން ބޭއްވޭ އާންމު އިންތިޚާބުތަކުގައި، ރަށްވެހިވެފައިވާ ތަން
ބިނާވެފައިވާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް އެދާއިރާއަށް ވޯޓުލުމުގެ ހައްގު ލިބިދީފައި ނޫން އެހެންތަންތާގައި ވޯޓުލާ ބައެއް ފަރާތްތަކުގެ ވޯޓުގެ ސިއްރުކަން
އޮތުމަކީ، އެ ފަރާތްތަކުގެ އަޑު ސީދާ ގޮތެއްގައި ތަމްސީލުކުރާނޭ މަންދޫބުން ގެއްލިގެން ދެއެވެ. މިހެން ދިމާވަނީ، އެހެން ދާއިރާއެއްގެ އެކަކު ނޫނީ މަދު
ލިބިގެންދާނެ ހަމަ އެކަނި ގޮތެވެ. މިއީ ލާމަރުކަޒު ކުރުމުގެ މައިގަ ނޑު މީހަކު އެމީހުން ނިސްބަތް ނުވާ ދާއިރާއެއްގައި ވޯޓުލުމަށް ރަޖިސްޓްރީވެ،
އަސާސެވެ. އެކަމުގެ ސަބަބުން، އެފަދަ ފަރާތްތަކަށްވެސް، އެ މީހުންގެ މިހާރު އޮންނަ ގޮތަށް ވޯޓުލުމާއި ގުނަންޖެހޭތީއެވެ. ހާއްސަގޮތެއްގައި
ދިރިއުޅުމަށް އަސަރުކުރާ ނިންމުންތައް ނިންމާ ކައުންސިލުގެ މަސައްކަތްތައް ރިސޯޓްތަކުގައާއި ސިނާއީ ސަރަހައްދުތަކުގައި ބަހައްޓާ ވޯޓްފޮށްޓަށް ވޯޓުލަނީ
ޖަވާބުދާރީ ކުރެވޭނެ ފުރުސަތު ލިބިގެންދާނެއެވެ. އެކިއެކި ދާއިރާތަކުގެ ރައްޔިތުންކަމަށްވާތީ މިފަދަތަންތާގައި ބައެއް ފަހަރު
ވޯޓުލާ ފަރާތްތަކުގެ ވޯޓުގެ ސިއްރުކަމެއް ނުހިފެހެއްޓެއެވެ.
ހުށަ ހެޅުން
ހުށަ ހެޅުން
ރަށްވެހިވެފައިވާ ދާއިރާއަށް ވޯޓްދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ދިރިއުޅެމުންގެންދާ ނުވަތަ
ހިދުމަތްހޯދަމުންގެންދާ ދާއިރާއަށް ވޯޓު ދިނުމުގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލުމަށް، ވޯޓު ލުމުގެ ހައްޤު ޔަގީން ކުރުމާއެކު، ވޯޓުގެ ސިއްރުކަން ދެމެހެއްޓުމަށް،
ގާނޫނީ އަދި އިދާރީ އޮނިގަ ނޑަށް ގެންނަން ޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނެސް އެކަން ރަށްވެހިވެފައިވާ ދާއިރާ ނޫން އެހެން ތަނެއްގައި އުޅޭ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް
ތަންފީޒު ކުރުން. އެ ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުގެ ސިއްރުކަން ކަށަވަރުކުރެވޭނެ ގޮތަށް ވޯޓުލެވޭނެ ގޮތް
ހަދައި ގާނޫނީ އޮނިގަ ނޑުން ފުރުސަތު ހޯދައިދިނުން.
3.3. އިންތިޚާބީ މައްސަލަތަކަށް ހައްލު ހޯދުމުގެ ނިޒާމު
4. ނިންމު ން
އިންތިޚާބުތަކާ ގުޅިގެން ދިމާވާ އެންމެ މުހިންމު މައްސަލަތަކަކީ ސިޔާސީ
ފައިސާގެ ހާމަކަމާއި ރިޝްވަތާއި ވޯޓު ގަތުމާއި ދައުލަތުގެ ވަސީލަތްތައް މި ކަރުދުާހގައި ފާހަގަ ކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަކީ ތަކުރާރުކޮށް
ކޭމްޕޭންކުރުމަށް ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމާއި ކެމްޕެއިން ކުރުމުގެ ސުލޫކީ މިޖަމްޢިއްޔާއިން ފާހަގަކުރަމުންދާ ކަންކަމެވެ. އަދި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމާއި،
މިންގަ ނޑުތަކާ ޚިލާފުވުން ފަދަ މައްސަލަތަކެވެ. ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބީ ނިޒާމް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް މިހާރުން
މިހާރަށް މުހިންމު ކަންކަމެކެވެ.
މި ފަދަ މައްސަލަތައް ހުއްޓުވައި، ބަލައި، ފިޔަވަޅު އެޅުން ވެފައިވަނީ
ކަމާބެހޭ މުޢައްސަސާތަކަށް ބޮޑު ގޮންޖުހުމަކަށެވެ. ސިޔާސީ ފައިސާގެ
MF Building 7th Floor, 20189 Chaandhanee Magu, Male Maldives www.transparency.mv
t:+960 330 4017 f:+960 300 6062 /TransparencyMV
TransparencyMV @ office@transparencymaldives.org
ދެކޭގޮތުގެ ކަރުދާސް | ލޯކަލް ކައުންސިލް އިންތިޚާބް www.transparency.mv